

Barbara Roháčková

34203, TIM, ÚHV

Seminář kritiky a online publicistiky, Jaro 2014

Proč studovat Teorie Interaktivních médií v Brně?

Anotace

Ve své práci bych chtěla vyzdvihnout město Brno a představit důvody, proč si vybrat pro studium interaktivních médií právě toto město. Zároveň bych se chtěla blíže podívat přímo na to, co nabízí tento obor (přednášky, konference). Dále zmíním občanské sdružení vzniklé na půdě fakulty Game Studies, o.s., jež je jedním z mála projektů zabývajících se problematikou počítačových her. Důležité je zmínit jedinečný projekt v Brně 4AM/ fórum pro architekturu a nová média a jejich zakladatelku a kurátorku Barboru Šedivou, která je také kurátorkou například mezinárodního festivalu Multiplace. Také vzpomenu na výstavu Remake nebo novinku projekt Prototyp, podtrhující aktuálnost interaktivního dění v Brně. Na závěr vzpomenu na důležitou osobnost umění nových médií spojenou s Brnem- Woodyho Vasulku.

Osnova práce

1. Úvod
2. Proč studovat na FF MUNI
  - Game Studies o.s.
3. Media-Lab - 4AM/ fórum pro architekturu a nová média
  - Multiplace
  - Barbora Šedivá
  - Prototyp
4. Woody Vasulka – Brněnská osobnost
5. Závěr

1. Úvod

Teorie interaktivních médií je tříletý bakalářský obor na filosofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, který je novinkou v široké nabídce oborů na českých vysokých školách. V dnešní technologií propojené době, ve které si už většina z nás není schopna představit život bez televize, počítače nebo chytrého telefonu, je potřeba se dívat na tento fenomén z širší perspektivy. Zkoumat vliv těchto technologií na umění, kulturu, média je téměř nutností, protože nás ovlivňují více než jsme možná schopni připustit. Vývoj technologií jde od dob průmyslové revoluce velkou rychlostí dopředu, měli bychom proto zaznamenávat jeho průběžný otisk ve stopách naší společnosti.

Interaktivní média (můžeme nazývat také digitální nebo nová) jsou striktně založena na numerickém zpracování dat, jedná se proto o komunikaci pomocí digitálního technologického média. Tento obor je tedy založen na studiu teorií, vzniklých během dvacátého a jednadvacátého století, zaměřených právě na tyto nová média a jejich vliv na společnost. Speciálním zaměřením tohoto oboru je také studium umění nových médií a ovlivnění vnímání estetiky člověka v postmoderní době.

2. Proč studovat na FF MUNI

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity a její ústav hudebních věd je jediným ústavem, ve které je možné studovat tento obor ve formě tříletého bakalářského studia, a to jak prezenčně tak i kombinovaně. Nabízí také dvouletý navazující magisterský program pro rozšíření nabytých znalostí z bakalářského programu. Výjimkou je pouze Karlova univerzita, která nabízí magisterský obor Studia nových médií, navazující na bakalářské studium v programu Informační Studia a knihovnictví.¹

---

¹ *Interaktivní média*. Masarykova univerzita [online]. 2014 [cit. 27.6.2014]. dostupné z: <http://www.muni.cz/phil/study/fields/7240>

Ústav hudebních věd FF tak nabízí studentům širokou nabídku předmětů, díky kterým se může student profilovat podle svých zájmů. Spolupracuje také s jinými fakultami MU nebo brněnskými školami jako je například fakulta výtvarných umění VUT nebo s hudební a divadelní fakultou Janáčkovy akademie a rozšiřuje tak nabídku i o zkušenosti z pohledu jiných oborů. Během studia má student možnost absolvovat kurzy realizované v rámci projektu Inovace uměnovědných studií na FF MU a získat tak certifikát například z akademického psaní nebo umělecké a kulturní kritiky. Na ústavu hudebních věd je možné se také zúčastnit symposií nebo cvičných konferencí. Každý rok se pořádá například konference v hotelu Jelenovská ve Valašských Kloboukách, kde si může každý na vlastní kůži zkusit, jak taková konference probíhá.²

Jedinečným projektem je sdružení MU Game Studies, o.s., složený z absolventů nebo stávajících studentů na půdě Masarykovi univerzity, převážně z FF, Fakulty sociálních studií a Fakulty informatiky. Jejich snahou je vzdělávání veřejnosti, sběr zdrojů a propojování teorie s praxí v oblasti digitálních her a herních studií. Do činnosti této organizace se může zapojit každý, kdo se o toto téma zajímá. Neformálně fungují už od roku 2009 a v roce 2010 proběhlo na půdě FF první symposium s názvem Virtuální světy 2010. Od té doby probíhá každý rok pravidelná akce s názvem CONference, díky které se snaží protlačit na akademickou půdu obor počítačových her tak, jak se to postupně daří i na Masarykově univerzitě. Tento rok se rozhodli jít ještě o krok dále za hranice České republiky a tak se v Brně bude konat mezinárodní konference s názvem Central and Eastern European Game Studies 2014 (CEEGS 2014) a to v termínu 10.-11. října. Na pozvání odpovědělo přes čtyřicet lidí ze sfér akademické i vývojářské obce, objeví se zde zástupci nejen sousedních zemí, ale také například Norsko a Čína. Hlavním hostem bude zakladatel herních studií Espen Aarseth. Díky této organizaci tak můžeme již teď nalézt na MU spoustu zajímavých předmětů, jako například Herní studia, Digitální hry nebo například Počítačové hry v kontextu psychologie.

---

² *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. Masarykova univerzita [online]. 2014 [cit. 27.6.2014]. dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/music/opvk>

Organizace dále podporuje nejdelší výzkum českých počítačových online hráčů MMO v Brně. ³ Tento výzkum zkoumá změny ovlivňující hráče v hraní v průběhu času, jejich motivace nebo životní či osobní okolnosti a to pomocí rozhovorů s odborníky, ale také formou dotazníků, kterých se zúčastnilo přes 10 000 dobrovolníků. ⁴

3. MediaLab- 4AM/ fórum pro architekturu a nová média – Multiplace- Barbora Šedivá - Prototyp

Jedním z nejdůležitějších brněnským projektů, který se věnuje novým médiím je 4AM fórum pro architekturu a nová média. Tato organizace funguje od roku 2011, kdy byla provozovatelem Galerie architektury v Brně. V roce 2012 dostalo fórum nečekaně výpověď od Nadace české architektury a bylo nuceno vytvořit pro setkávání vlastní prostor. Dalo tak vzniknout výjimečné otevřené platformě pro různorodé aktivity v oblasti architektury, urbanismu a umění nových médií. Nabízí prostor pro kritické zkoumání těchto mezioborových žánrů a to pomocí otevřených diskuzí, workshopů, přednášek nebo akcí ve veřejném prostoru. Sám fyzický prostor fóra je rozdělen na dvě části. První částí je Kabinet_4AM, neboli otevřená laboratoř určená pro setkávání lidí. Součástí kabinetu je také knihovna plná mezinárodních časopisů a knih o umění a architektuře. Druhou částí fóra je Media-Lab, sloužící jako dílna a zázemí pro ty, kteří chtějí experimentovat na poli současného elektronického, vizuálního a mediálního umění a je také místem pro diskuzi nebo workshopy. Fórum 4AM má za sebou spoustu realizací autorských výstav, workshopů a diskuzí, ve kterých se rozebírají aktuální problémy a fenomény dnešní kultury a společnosti, jako například výstavu Remake / REthinking Media Arts in C(K)ollaborative, která probíhala v letech 2010-2012 v Domě umění.⁵ Tato výstava si brala za cíl iniciovat tvorbu nových děl inspirovaných dějinami, ale také představila

---

³ Záhora, Zdeněk. *Herní studia a činnost MU Game studies*. Game studies [online]. 2013 [cit. 15.7.2014]. dostupné z: <http://gamestudies.cz/aktuality/herni-studia-a-cinnost-mu-game-studies-o-s-20132014/>

⁴ *O studii*. Studie MMOG [online]. 2013 [cit. 15.7.2014]. dostupné z: <http://www.mmog.cz/studie/>

⁵ *O nás*. Forum 4AM [online]. 2010 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: http://www.forum4am.cz/?page_id=2

průkopnická díla mediálního umění.⁶ Nejen tento ale i jiné jejich projekty vznikali ve spolupráci s českými i zahraničními partnery jako například Forum experimentelle architektur Vídeň nebo KÉK Budapešť.⁷ Jedním z doprovodných programů výstavy, zmíněné výše, byla mezinárodní konference Multiplace Network Brno 2012, která se věnovala právě historii umění nových médií.⁸

Multiplace Network je jednou z akcí občanského sdružení Multiplace, mající tři hlavní základny v Brně, Bratislavě a Žilině. Tento rok v květnu proběhl třináctý ročník festivalu, jenž byl prezentován na několika místech současně a jedním z hlavních témat bylo vzdělávání v oblasti mediálního umění. Představili nový formát střetávání učitelů a přátel nových médií Multiplace Fx. Na organizaci festivalu se podílí spousta jiných spřízněných organizací a lidí, věnující se interakci technologií a médií s člověkem a kulturou, podporující tvorbu mediálního umění a reflektující společnost v prostředí nových médií.⁹

Hlavním koordinátorem Multiplace v Brně a vlastně jednou z nejdůležitějších osobností, zabývajících se v současnosti novými nebo interaktivními médii v tomto městě je Barbora Šedivá, původně rodačka z Bratislavy. V Bratislavě vystudovala filosofickou fakultu na Univerzitě Komenského a poté si dodělala doktorský titul na brněnské FaVU VUT. Je členkou organizací jako Atrakt Art a spoluvytváří workshop Urban reset, povzbuzující kreativitu v městském životním prostředí, nebo workshop Living Vandalism, kde má skupina aktivistů šest dní na vyřešení provokující situace ve veřejném prostoru. Od roku 2009-2012 pracovala na pozici dramaturgie, produkce nebo fundraisingu v Domě Umění města Brna a koordinovala tak i výše zmíněný festival Remake. K festivalu Remake editovala výstavní katalog a magazín na téma historie nových médií. Je také spoluzakladatelkou 4AM Fóra pro architekturu a média a spolupracuje právě s oborem Interaktivních médií na

---

⁶ Loskot, Richard. *Remake / REthinking Media Arts in C(K)ollaborative Enviroments*. Dům umění města Brna [online]. 2012 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: <http://www.dum-umeni.cz/cz/vystava/remake>

⁷ *O nás*. Forum 4AM [online]. 2010 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: http://www.forum4am.cz/?page_id=2

⁸ *Multiplace Network 2012*. Dům umění města Brna [online]. 2012 [cit. 26.7.2014]. dostupné z: http://www.dum-umeni.cz/cz/vystava/multiplace_network_2012

⁹ Šedivá, Barbora. *Multiplace 16.-28.5.2014*. Multiplace [online]. 2014 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: <https://multiplace.org/blog/>

FF MU a jeho garantkou Janou Horákovou. Jako vyučující je možné ji vidět v semináři předmětu TIM-LAB: Local Media Heroes. ¹⁰

Kromě projektů spojených s Barborou Šedivou je novinkou roku 2014 projekt Prototyp Brno, který propojuje svět umění se světem vědy. První ročník nás čeká v polovině listopadu v Richard Adam Gallery pod záštitou neziskové organizace Kulturárium, z.s., na kterém představí mladí umělci technologické novinky formou uměleckého zpracování na téma „světlo“. Akce nabízí proniknutí do světelné hry, doprovázenou hudebním vystoupením, světelnými instalacemi, videomappingem, workshopem nebo jedinečnou módní show. Jako nezisková organizace nabízí zapojení pro kohokoli, kdo se zajímá o videomapping, light design nebo například o marketing a produkci. Může tak získat cenné zkušenosti s přípravami takovéto akce. ¹¹

4. Woody Vasulka – Brněnská osobnost

Nakonec bych chtěla také zmínit jednu z významných osobností na poli interaktivních médiích, která je svým životem významně spojena s Brnem. Je jím brněnský rodák Woody Vasulka, který jako jeden z prvních začal s video-technologickými experimenty. Absolvoval katedru dokumentaristiky na pražské filmové akademii (FAMU). V roce 1965 emigroval do Spojených států. Při své práci pro Harvey Lloyd Productions měl možnost využití různých technologických prvků jako jsou například stroboskopické projekce nebo světelně aktivovaná plátna. Roku 1971 založil se svojí ženou a spolupracovnicí Steinou, původem Island'ankou, a s Andy Mannickem elektronické divadlo *The Kitchen*, umístěné v centru Mercer Arts v bývalém hotelu Broadway Central. V tomto projektu si pohrávali s videoprojekcí v prostoru. V této době rozkvětu syntetizace zvuku a zpracováváním videomateriálu, získal mnoho zkušeností a dosáhl uznáníhodných úspěchů.

Po svém návratu do Čech po převratu je nejen pro nás Brňany nenahraditelnou studnicí zkušeností a informací o vývoji a praxi interaktivních

---

¹⁰ *Barbora Šedivá*. Monoskop [online]. 2014 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: http://monoskop.org/Barbora_Šedivá

¹¹ *První ročník*. Prototyp [online]. 2014 [cit. 30.7.2014]. dostupné z: <http://prototypbrno.cz/>

médií. Roku 1993 získal Vasulka grant od Open Society Fund, který je určen k financování přednášek o médiu videa ve východní Evropě; přednáší také na FaVU v Brně. Díky těmto přednáškám a přímému původu tohoto velkého člověka pocházejícího z Brna má toto město velice dobré podhoubí a informační kapitál pro studium teorie interaktivních médií i jejich následnou praxi.¹²

5. Závěr

Jak si tedy můžeme všimnout, Brno je spojené s novými a interaktivními médii nejen jedinečným oborem, ale i aktivitami, festivaly a projekty, které pomáhají nahlédnout lidem do současné problematiky vlivu technologií a médií na společnost. Pro budoucí studenty teorií interaktivních médií je tak Brno ideálním místem setkávání odborníků, učitelů i příznivců, kteří mohou studium obohatit a to především díky Barboře Šedivé i dalším vyučujícím TIM. V každém ohledu je zde také spousta příležitostí jak se aktivně zapojit do činnosti a dění, díky organizacím jako Game Studies nebo 4AM, které dobrovolníky potřebují pro své fungování.

---

¹² *Woody Vasulka*. Artlist – Centrum pro současné umění Praha (online). 2014 [cit. 11.9.2014]. dostupné z: <http://artlist.cz/>

Internetové zdroje:

- *Barbora Šedivá. Monoskop* [online]. 2014 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: [http://monoskop.org/Barbora Šedivá](http://monoskop.org/Barbora_Sediva)
- *Interaktivní média. Masarykova univerzita* [online]. 2014 [cit. 27.6.2014]. dostupné z: <http://www.muni.cz/phil/study/fields/7240>
- *Loskot, Richard. Remake / REthinking Media Arts in C(K)ollaborative Enviroments . Dům umění města Brna* [online]. 2012 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: <http://www.dum-umeni.cz/cz/vystava/remake>
- *Multiplace Network 2012. Dům umění města Brna* [online]. 2012 [cit. 26.7.2014]. dostupné z: http://www.dum-umeni.cz/cz/vystava/multiplace_network_2012
- *O nás. Forum 4AM* [online]. 2010 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: http://www.forum4am.cz/?page_id=2
- *O studii. Studie MMOG* [online]. 2013 [cit. 15.7.2014]. dostupné z: <http://www.mmog.cz/studie/>
- *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Masarykova univerzita* [online]. 2014 [cit. 27.6.2014]. dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/music/opvk>
- *První ročník. Prototyp* [online]. 2014 [cit. 30.7.2014]. dostupné z: <http://prototypbrno.cz/>
- *Šedivá, Barbora. Multiplace 16.-28.5.2014. Multiplace* [online]. 2014 [cit. 20.7.2014]. dostupné z: <https://multiplace.org/blog/>
- *Woody Vasulka. Artlist – Centrum pro současné umění Praha* (online). 2014 [cit. 11.9.2014]. dostupné z: <http://artlist.cz>
- *Záhora, Zdeněk. Herní studia a činnost MU Game studies. Game studies* [online]. 2013 [cit. 15.7.2014]. dostupné z: <http://gamestudies.cz/aktuality/herni-studia-a-cinnost-mu-game-studies-o-s-20132014/>